

ALLE SKAL MED!

ATLAS-ALLIANSENS SØKNAD OM TV-AKSJONEN 2020

“FNs Flagship Report on Disability and Development 2018 – om hvordan vi kan oppfylle bærekraftsmålene av, for og med mennesker med nedsatt funksjonsevne - viser at funksjonshemmede stiller dårligere når det gjelder de fleste målene. Men den peker også på at det finnes stadig flere gode eksempler på at det skapes mer inkluderende samfunn hvor funksjonshemmede kan leve selvstendige liv.»

FNs generalsekretær António Guterres’ hilsen under den internasjonale dagen for mennesker med nedsatt funksjonsevne, 3. desember 2018.

I ALLE SKAL MED!

Verden er i ferd med å våkne.

FN presenterte nylig en omfattende rapport hvor de går gjennom alle de 17 bærekraftsmålene for 2030. Konklusjonen er at verden ikke klarer å nå målene om ikke funksjonshemmede inkluderes.

Samtidig ser vi også at vår norske regjering og utviklingsministeren setter søkelyset på funksjonshemmedes situasjon i Sør. «Det er ufattelig at det ikke har vært mer oppmerksomhet på dette feltet," sa utviklingsminister Dag Inge Ulstein nylig.

Det er derfor vi inviterer det norske folk til å bli med på den globale dugnaden for et nytt liv for funksjonshemmede: Alle skal med!

Tallenes tydelige tale:

- Ifølge WHO/Verdensbanken lever mer enn 1 milliard mennesker (ca. 15 prosent av verdens befolkning) med en funksjonsnedsettelse.
- 80 prosent av verdens funksjonshemmede bor i fattige land.
- Over 80 prosent av funksjonshemmede i fattige land lever under fattigdomsgrensen.
- 20 millioner funksjonshemmede barn går ikke på skolen.
- 1 million funksjonshemmede dør årlig av fattigdom og underernæring.
- Funksjonshemmede kommer dårligst ut ved naturkatastrofer, klimaendringer og som flyktninger.

Vi er vitner til en krise som har fått lov til å vokse i lang tid. Unge og voksne medmennesker ekskluderes, stigmatiseres, diskrimineres og fratas verdighet og muligheter.

TV-aksjonen *Alle skal med!* vil gjøre noe med dette. Vi vil, sammen med det norske folk, bidra til at «ingen utelates» – alle skal få være med i realiseringen av våre felles mål om et inkluderende samfunn, mindre fattigdom og verdige liv for alle mennesker.

TV-aksjonens unike mulighet

Med midlene fra TV-aksjonen vil vi sørge for at funksjonshemmede barn, unge, voksne og eldre får muligheter vi i Norge tar for gitt: Helsetjenester og hjelpemidler, syn, bevegelse, deltakelse – og sosial aksept. Funksjonshemmede skal også få oppfylt sin rett til å lære, få arbeid og respekt, på linje med alle andre mennesker.

Dette er høye mål, men det er mål Atlas-alliansen har bidratt til å oppfylle helt siden vi fikk vår første TV-aksjon i 1981 og videre fikk TV-aksjoner i 1992 og 2002. Ved den siste aksjonen i 2002 satte vi rekord i antall dører som ble banket på. Det har vi tenkt å gjøre igjen! Den norske tradisjonen med en årlig TV-aksjon er unik. At den i 2020 kan gå til funksjonshemmede i fattige land, for å nå de dårligst stilte i verden, vil gi gjenlyd internasjonalt. Det ville samtidig gi et godt grunnlag for å invitere FNs generalsekretær til TV-aksjonen.

De fire landene som har hovedprioritet i søknaden (Malawi, Zambia, Uganda og Nepal) har store fattigdomsutfordringer. Dette er dokumentert gjennom flere FN-studier. Vi vet også at fattigdom i betydelig grad øker en persons risiko for funksjonsnedsettelser på grunn av underernæring, sykdom, skade eller manglende forebygging og behandling.

Utilgjengelighet, stigmatisering og diskriminering legger begrensninger på helsehjelp, utdanning, inntektsmuligheter og politisk deltakelse. De som trenger hjelp aller mest er ofte de som får minst. Mange

har ikke tilgang til offentlige tjenester og blir ikke inkludert i utviklingsprosjekter. Levekårsundersøkelse i alle våre hovedland, utført av vår partner forskningsstiftelsen SINTEF, viser at jo mer alvorlig funksjonsnedsettelsen er, desto mindre støtte får man. Det er også godt dokumentert at funksjonshemmede ofte holdes skjult av egen familie for å unngå skam og forfølgelse. Mange opplever stigmatiseringen som verre enn funksjonsnedsettelsen.

I 2011 kom Verdensbankens og Verdens Helseorganisasjons store rapport *World Report on Disability*, som viste hvor utsatte funksjonshemmede er i fattige land. Nå har FN nettopp levert sin *Flagship report*, som bekrefter at det blir umulig å nå bærekraftsmålene dersom det ikke gjøres en ekstra innsats for funksjonshemmede.

II LIKEVERD ER VIKTIG – LIKESTILLING KOSTER

Aksjonen *Alle skal med!* er den nasjonale dugnaden hvor NRK og Atlas-alliansen, sammen med det norske folk, tar et krafttak for funksjonshemmedes liv og levekår i fattige land.

Alle innsatsområdene handler om å skape inkluderende samfunn hvor funksjonshemmede deltar sosialt, økonomisk og politisk. Retten til helse, utdanning og arbeid er grunnleggende menneskerettigheter, og innsatsen vil bidra til å innfri FNs konvensjon om rettighetene til personer med nedsatt funksjonsevne.

Ramme: Midlene fra TV-aksjonen 2020 vil gå til:

- Helsetjenester til mer enn 70 000 barn, unge og voksne funksjonshemmede, spesielt innen øyehelse, hørselsscreening, og ryggmargsbrokk/hydrocephalus.
- Hjelpemidler til 50 000 funksjonshemmede.
- Skolegang for mer enn 20 000 barn og unge funksjonshemmede.
- Arbeid og inntekt som gir nytt liv og nye muligheter til mer enn 50 000 funksjonshemmede og deres familier.
- Opplæring av 2000 profesjonelle og frivillige ledere og gode hjelpere/ildsjeler i lokalmiljøene.

Familier, skoler, medelever, medlemmer i spare- og lånegrupper og nærmiljø vil nyte godt av inkluderende innsats for funksjonshemmede. I tillegg til de 200 000 som direkte får hjelp av TV-aksjonen, vil livene til én million mennesker påvirkes og endres.

Selv om inkludering først og fremst handler om holdninger og vilje, så koster det å inkludere. Det er en av årsakene til at funksjonshemmede er spesielt utsatt i fattige land. Likeverd er en viktig verdi som de fleste slutter opp om. Men likestilling i praksis koster! TV-aksjonen betyr derfor ekstra mye for dem det gjelder. Med midler fra TV-aksjonen vil vi gjennomføre både rimelige og kostbare tiltak. Fordi det trengs. Og fordi det nytter.

III PROSJEKTENE: HVA VIL VI OPPNÅ?

De fire landene vi prioriterer med midlene fra TV-aksjonen er Malawi, Zambia, Uganda og Nepal. Mennesker med funksjonsnedsettelser er ikke en ensartet gruppe. Atlas-alliansen gjennomfører derfor varierte tiltak tilpasset barn, unge, voksne og eldre. Vi prioriterer det som har størst betydning for målgruppene og vil derfor ha prosjekter innenfor følgende tematiske områder:

- a) Helse og rehabilitering
- b) Hjelpemidler
- c) Utdanning

- d) Arbeid og inntekt
- e) Inkluderende lokalmiljø
- f) Inkludering i krise og konflikt

a) Helse og rehabilitering

Fokus på øyehelse

Tidligere var grå stær-operasjoner krevende og kostbare. I dag kan våre partnere operere pasienter på fem minutter, og det koster bare 300 kroner! «Vi kan nesten ikke forestille oss hvilken jubel vi ser i det øyeblikket den hvite lappen fjernes foran øyet. Gleden er enorm», forteller sjefsoverlege Dr. Sulaxmi Katuwal i Kathmandu. Hun kan operere opp til 50 pasienter om dagen.

Retten til helse gjelder alle. Funksjonshemmede får ofte ikke nødvendige helsetjenester, eller blir møtt av et helsevesen som vet lite om mangfold og forskjellige behov. Vi vil bidra med å skape mer inkluderende helsetjenester som forebygger fysisk og mental uhelse, samt bidra med operasjoner og rehabilitering som gjenoppretter funksjoner. *World Report on Disability* anslår at habiliterings- og rehabiliteringsbehovet til 80 prosent av alle funksjonshemmede kan dekkes lokalt. Derfor er det så viktig at mennesker med fysiske og psykiske funksjonsnedsettelse har tilgang til helsetjenester i sine lokalsamfunn.

Å få synet tilbake – en av livets mektigste gaver

Et eksempel på eksisterende arbeid som kan skaleres opp er Norges Blindforbunds arbeid med kostnadseffektive øyehelsetiltak ved sykehus, lokale og mobile klinikker på landsbygda i flere land. I Nepal har Det nepalske blindforbundet, i samarbeid med Nepal Netra Jyoti Sangh (NNJS), en frivillig organisasjon som står for 90 prosent av øyehelsetilbudet i Nepal, tilrettelagt for gratis grå stær-operasjoner og andre medisinske øyehelsetiltak. Dette arbeidet vil med midler fra TV-aksjonen videreføre, styrke og utvide.

Dette vil vi oppnå gjennom helse- og rehabiliteringsprosjektene:

- Minst 5 millioner mennesker får informasjon om øyehelse.
- 500 000 mennesker får sjekket synet sitt.
- 40 000 synshemmede vil få synet tilbake gjennom grå stær-operasjoner.
- 20 000 mennesker får undersøkt hørsel og hørselshemmede får oppfølging.
- Mer enn 3000 funksjonshemmede får andre helsetjenester og rehabilitering.
- Operasjoner og treningsprogram for 6500 påvirket av ryggmarksbrokk og hydrocephalus, inkludert pårørende.
- Bevisstgjøringskampanjer vedrørende ryggmarksbrokk og hydrocephalus for 20 000 personer.

b) Hjelpemidler

Hjelpemidler; det 21. århundrets nye medisin

Under et besøk på hjelpemiddelsentralen hos NAV i Elverum i oktober 2014 sa en representant fra Verdens helseorganisasjons (WHO) følgende: «Hjelpemidler er det 21. århundrets nye medisin». Vi støtter dette synet. Vi har allerede et godt og langsiktig samarbeid med myndighetene i flere land. I Malawi skjer det gjennom det nasjonale rådet for funksjonshemmede (MACOHA) og lokale interesseorganisasjoner av funksjonshemmede. Mange av Atlas-alliansens organisasjoner har allerede prosjekter i Malawi. Med penger fra TV-aksjonen vil våre organisasjoner gå sammen for å etablere helhetlige løsninger for funksjonshemmede. Innsatsen vil kobles opp mot den offentlige modellen for lokal inkluderende samfunnsutvikling som Atlas-alliansen har vært med på å bygge opp siden 2003.

Med riktige og tilpassede hjelpemidler kan funksjonshemmede leve produktive, selvstendige og verdige liv; ved å delta i utdanning, arbeidsmarked og samfunnsliv. Hjelpemidler reduserer behovet for helse- og støttetjenester og omsorgspersonell. I tillegg er det slik at mange tiltak for funksjonshemmede ikke hjelper dersom folk ikke får tilgang til de hjelpemidlene de trenger. Å komme seg til og fra, og å kunne oppfatte hva som kommuniseres, er helt avgjørende.

WHO har ambisiøse planer om en hjelpemiddelsentral i det sørlige Afrika etter modell av den norske. Atlas-alliansen vil bistå WHO med råd og veiledning i dette arbeidet, og sikre brukermedvirkning. Atlas-alliansen vil sørge for systematisk identifisering og henvisning av funksjonshemmede til det offentlige helsevesenet. Her vil funksjonshemmede få hjelpemidler og opplæring i å bruke dem. Dette arbeidet organiseres gjennom et eksisterende nettverk av sosialarbeidere og frivillige.

Videre vil vi sikre at de som trenger hjelpemidler, som leselist (enkelt hjelpemiddel for blinde), rullestol, høreapparat og hvit stokk, får dette. Vår implementerende partner i Nepal, NFDN, kjøper inn og distribuerer hjelpemidler, og tilbyr opplæring i bruk. Det skal nå bygges opp et lokallag som skal følge opp funksjonshemmede lokalt. Dette er en arbeidsmåte våre partnere kjenner fra før. I tillegg til å distribuere hjelpemidler vil våre partnere også drive med politisk påvirkning opp mot myndighetene. På den måten sikrer vi at prosjektarbeidet er langt mer enn ren «veldigighet». Fra vårt likemannsarbeid og politiske påvirkningsarbeid her i Norge vet vi hvor viktig det er at tjenestelevering og påvirkningsarbeid går hånd i hånd.

Dette vil vi oppnå gjennom hjelpemiddelprosjektene:

- Distribusjon, opplæring og vedlikehold av hjelpemidler for 12 000 funksjonshemmede.
- Innføring, opplæring og vedlikehold av leselister.
- 47 500 personer med synshemming får hjelpemidler.
- 2000 mennesker får tilpasset hørselstekniske hjelpemidler.
- 5000 personer får tilgang på rullestoler.
- Støtte og bistå WHO ved å bruke kunnskap og erfaring fra den unike norske hjelpemiddelsentralen.

c) Utdanning

Atlas-alliansen fremmer inkluderende utdanning, og det betyr bedre utdanning for alle. Alle barn og unge skal ha lik tilgang til utdanning, uavhengig av etnisitet, funksjonsevne og kjønn. Grunnprinsippet er at alle barn kan lære, og at utdanningssystemet skal tilpasses hvert enkelt barns behov. Løsninger må derfor utvikles spesielt for hver situasjon basert på lokal kunnskap og tidligere erfaringer. Utdanning er myndighetenes ansvar. Atlas-alliansen vil derfor fremme og styrke det offentlige skolevesenet og gi foreldre og barn informasjon om at retten til skolegang gjelder for alle.

Å lære sammen med andre legger grunnlaget for selvrespekt, mestring og ferdigheter. Det gjør deg i stand til å delta aktivt i samfunns- og arbeidsliv. Innsatsen vår går til opplæring av lærere, foreldre, fysisk tilrettelegging av skoler, testing og tilpassede læremidler. Dette fører til et bedre læremiljø, ikke bare for funksjonshemmede, men for alle i klassen og på skolen. Inkluderende utdanning bidrar til å fremme det menneskelige mangfoldet.

Læringsløftet i Zambia

Norges Handikapforbund har etablert et godt samarbeid med myndighetene i Zambia. Våre partnere har bidratt til at zambiske myndigheter har skiftet tilnærming til funksjonshemmedes utdanning og beveger seg nå fra spesialskoler til inkluderende utdanning.

Vi vil gjennomføre et kompetanseløft på inkluderende utdanning i flere av Zambias provinser. Opplæringspakken innebærer å gi skolering i inkluderende utdanning til kursholdere, det vil si lærere og ansatte ved lærerhøyskoler. Som kursholdere vil disse ha ansvar for etterutdanning av hele lærerstaben ved utvalgte skoler. De vil gi opplæring og veiledning i alt fra spesialpedagogikk til hvordan en organiserer en inkluderende skole.

Samtidig vil vi gjennomføre en kartlegging av barnas behov for tilrettelegging og hjelpemidler slik at det blir lettere for lokale myndigheter å forstå hvilke tilpasninger som må til. Basert på disse funnene vil vi finansiere forbedringer i det fysiske skolemiljøet, som for eksempel ramper for rullestolbrukere og tilrettelagte utearealer. Dette er små grep, men de vil være avgjørende for at mange funksjonshemmede barn får skolegang.

Vi vil også etablere foreldregrupper ved skolene. Når prosjektet er gjennomført, vil det ha gitt både myndigheter, skoler og foreldre ny kunnskap, nye virkemidler og gjennomførbare strukturer som de kan bruke for at flere funksjonshemmede barn skal få skolegang. Vi vil jobbe med 150 skoler. I en klasse er det ca. 50 barn. Med 10 klasser per skole blir det 500 barn per skole. Med 150 skoler får vi derfor ca. 75 000 barn som drar nytte av inkluderende utdanning. I snitt bor hvert barn i en husholdning med en familie på fem. Mer enn 375 000 mennesker blir dermed berørt.

Med TV-aksjonsmidler vil vi nå både de funksjonshemmede barna som allerede går på skole, men som mangler tilpassede læremidler, og de resterende ca. 5000 funksjonshemmede barna i skolekretsen som ikke går på skolen i dag.

I Zambia har Norges Handikapforbund en sterk posisjon innen inkluderende utdanning. Myndighetene i Zambia er nå i gang med å benytte vårt opplæringsopplegg og andre stor aktører som Verdensbanken og UNICEF følger etter. Dette arbeidet vil få et vesentlig løft med midler fra TV-aksjonen. Vi kaller det multiplikator-effekten.

Foreldregrupper og inkluderingsgrupper fra hver skole gjør at lokalsamfunnet blir engasjert i den inkluderende tankegangen og oppfordret til å bidra til at alle barn får gå på skole.

Zambia mangler et nasjonalt senter for inkluderende utdanning. De ønsker et senter for å samkjøre alt opplæringsmateriellet, og med midler fra TV-aksjonen kan vi være med på å virkeliggjøre dette.

Inkluderende utdanning i Nepal

Et annet eksempel er Nepal. Bare 40 prosent av funksjonshemmede som man har nådd med spørreundersøkelser bekrefter at de har eller har hatt tilgang til grunnleggende skolegang. Negative holdninger til funksjonshemmede er utbredt, og foreldre vegrer seg for å ta med funksjonshemmede barn til skolen. Det er mangel på kunnskap og erfaring hos lærere og skoleledelse om hvordan man kan gjøre utdanning tilgjengelig. Skolene er ikke fysisk tilrettelagt for funksjonshemmede, og det finnes ikke tilpasset læremateriell og hjelpemidler for de som trenger det.

Vi vil få flere funksjonshemmede barn inn i de lokale skolene gjennom opplysnings- og påvirkningsarbeid for foreldre, lærere og utdanningsmyndigheter. Samtidig vil vi bidra med universelt utformet læremateriell og fysisk tilrettelegging av bygninger, som for eksempel ramper for rullestolbrukere.

Dette vil vi oppnå gjennom utdanningsløftene:

- Forbedret skolehverdag for 150 000 elever, samtidig som 5000 funksjonshemmede barn starter skolegangen på sine nærskoler i Zambia.
- Fysisk tilrettelegging og bruk av egen opplæringspakke av lærere ved 150 skoler i Zambia.
- Etablering av foreldregrupper i 150 skolekretser i Zambia.
- Utrusting av regionale ressursentre for 150 skoler.
- Bidra til å opprette et nasjonalt senter for inkluderende utdanning i Zambia.

- 2500 blinde elever i Nepal får braille-leselist og opplæring.
- 3000 elever i Nepal får lærebøker i braille.
- Inkluderende aktivitets- og sportsutstyr til funksjonshemmede skolebarn.
- Undervisningsopplegg for døvblinde.
- Tegnspråkundervisning for døve barn og ungdommer, og for lærere og foresatte.

d) Arbeid og inntekt

Resultater som teller

Norges Handikapforbund har oppnådd svært gode resultater med spare- og lånegrupper i Uganda. Gjennom disse gruppene har funksjonshemmede fått inntekter og har blitt inkludert i et fellesskap. De har fått selvrespekt og anerkjennelse og ser nå folk i øynene.

Spare- og lånegruppene som møteplass har vist seg fruktbare for relasjonsbygging og flere har slått seg sammen for å starte egen virksomhet. 13 250 inntektsbringende aktiviteter, småbedrifter og småbruk har blitt etablert som følge av prosjektet i den siste fireårsperioden. Totalt har over 55 000 mennesker dannet iSave grupper siden oppstart av prosjektet i 2016. Medlemmene har fått en årlig avkastning på rundt 30% av sparepengene sine. I tillegg har 13 53 inntektsbringende aktiviteter, småbedrifter og småbruk blitt etablert som følge av prosjektet i den siste fireårsperioden, noe som direkte berører de involverte familiene ; dvs ca 6765 personer.

Et viktig resultat er at kvinnes samfunnsdeltakelse og innflytelse over husholdningens beslutninger øker. De kan betale for familiens helseutgifter og sende barna sine på skolen. Resultatene høster ros i et forskningsprosjekt drevet av Norges Handelshøgskole (NHH). Nå vil vi bruke disse erfaringene i nye satsinger Malawi, Uganda og Nepal.

FN anslår at 80-90 prosent av funksjonshemmede i lavinntektsland ikke har inntektsbringende arbeid. Hovedårsaken er at man utestenges fra arbeidsmarkedet. I Uganda svarer nesten halvparten av alle funksjonshemmede at de ikke får arbeid på grunn av funksjonshemmingen og manglende tilrettelegging.

SINTEFs levekårsundersøkelse fra Nepal anslår at 90 prosent av funksjonshemmede i landet lever i fattigdom, og husholdninger med funksjonshemmede medlemmer har dårligere levekår enn andre. SINTEFs levekårsundersøkelse fra Malawi viser tilsvarende funn. Her har bare fem prosent av funksjonshemmede med et uttrykt behov for yrkesopplæring fått det. De fattigste har ikke kapital til å starte opp inntektsbringende aktiviteter og kommer seg derfor ikke ut av fattigdomsfellen. Vi vil bruke midlene fra TV-aksjonen til å iverksette to store tiltak som vil gi ca. 45 000 funksjonshemmede en god start på veien mot til et nytt liv. Metoden er velprøvd og har allerede gitt gode resultater.

Sparing, forretningsdrift og inntekt

I samarbeid med funksjonshemmedes egne organisasjoner mobiliseres spare- og lånegrupper på lokalsamfunnsnivå. De består både av funksjonshemmede og ikke-funksjonshemmede og et likt antall menn og kvinner. Hver gruppe følges i en periode på tre år, hvor det første året brukes til å lære opp gruppens medlemmer i organisering og drift, for å sikre god forvaltning av pengene. Det første året fokuserer også på sparing. Mange års erfaring har vist at også fattige klarer å spare når det hele skjer i kollektive former. Utlån starter det andre året. I løpet av det tredje året vil gruppen i tillegg engasjere seg i forretningsdrift som enten gir avkastning til gruppen eller til enkeltmannsforetak. På denne måten er gruppen selvfinansiert og selvstyrt. Ved hjelp av opplæring og veiledning mobiliserer sparegruppene eksisterende ressurser innenfor lokalsamfunnet.

Yrkesopplæring og arbeidspraksis

Gjennom samarbeid med håndverkere og små bedrifter i lokalsamfunnet vil vi gi yrkesopplæring og arbeidspraksis til unge funksjonshemmede i Malawi. De som gjennomfører praksisen vil motta en

startpakke med verktøy for å starte opp en virksomhet. Yrkesopplæring og arbeidspraksis gjør at deltagerne kan mestre hverdagen sin på en ny måte, uavhengig av funksjonsnedsettelse. Dette bidrar til å bygge selvtillit videre i livet. Dette er modeller vi har hatt stor suksess med i en årrekke.

Dette vil vi oppnå gjennom arbeids- og inntektsprosjektene:

- Etablering av 3000 nye spare- og lånegrupper i Uganda, med til sammen 90 000 medlemmer. 45 000 av disse vil være funksjonshemmede. Gjennom gruppene får medlemmene tilgang til kreditt, opplæring, veiledning og mulighet for å delta i næringsvirksomhet.
- Unge funksjonshemmede i Malawi og Uganda får yrkesopplæring og arbeidspraksis.
- Opplæring og støtte til lokale ledere blant frivillige og ungdommer i funksjonshemmedes egne organisasjoner i Zambia, Malawi og Uganda.
- 1000 funksjonshemmede i Nepal får yrkesopplæring og støtte til å starte opp egen virksomhet.

e) Inkluderende lokalmiljø

«Det er i lokalmiljøet du blir den du er. Har du ingen identitet er du ingen.»

Det er et grunnleggende behov for alle mennesker å bli sett, respektert og møtt som den man er. Det handler om rettigheter – og det handler om verdighet. Lokalbasert inkluderende utvikling er en anerkjent metode vi bruker for sosial mobilisering, identifisering og inkludering av mennesker med funksjonsnedsettelser som bor på landsbygda, langt fra offentlige tjenester.

Atlas-alliansen støtter funksjonshemmede og deres organisasjoner slik at mennesker får tilhørighet og organisasjonene blir slagkraftige organisasjoner som kan påvirke egne myndigheter. Lokale myndigheter får også hjelp til å styrke sin kompetanse og tjenester. Dette blir gjort gjennom et nettverk av sosialarbeidere, fagpersoner, frivillige og funksjonshemmede med familier, som mobiliserer ressurser og støtte til mennesker med funksjonsnedsettelser, eller til foreldre av funksjonshemmede barn. En av grunnpilarene er arbeidet gjennom grupper; enten det er barn-foreldre grupper, «grupper for inntektsskapende virksomhet» eller «spare- og lånegrupper».

Vi har gode opplæringsopplegg på lokalbasert inkluderende utvikling som brukes i flere av våre partnerland, som også blir tilpasset nye land. Deltakerne i gruppene får opplæring på viktige områder som menneskerettigheter, ernæring, helse og hygiene, hiv/aids, privatøkonomi, lese-, skrive- og regneferdigheter med mer. På denne måten bidrar deltakerne til å styrke sivilsamfunnet.

Funksjonshemmede er selv eksperter på egen livssituasjon. Vi vet av erfaring hvor viktig det er at funksjonshemmede sitter i førersetet når lovgivning og praktiske løsninger skal utformes. Forståelsen og anerkjennelsen av funksjonshemmede og deres rettigheter er voksende i flere utviklingsland, men inkludering og faktisk oppfølging av lover blir alt for ofte nedprioritert i stramme budsjetter. Fortsatt hersker fordommer og myter om at funksjonshemmede ikke har de samme behovene som andre, og fortsatt er det slik at funksjonshemmede ikke blir tatt med i statistiske data som samles inn. Derfor er funksjonshemmedes egne organisasjoner i Sør av den største betydning, lokal som nasjonalt, og overfor FN og andre internasjonale organer.

Dette vil vi oppnå gjennom inkluderende lokalmiljø-prosjektene:

- Gjennomføre opplysnings- og holdningskampanjer som motvirker stigmatisering, diskriminering og ekskludering av funksjonshemmede.
- Fremme inkludering gjennom lokale ledere, religiøse ledere og opinionsdannere.
- Styrke og videreføre lokalbaserte program for sosial inkludering, fremme rettigheter og tilgang til hjelpemidler for funksjonshemmede.

- Rekruttere og lære opp frivillige feltarbeidere for å kartlegge og veilede familier med funksjonshemmede.
- Gi opplæring og støtte til påvirkning av lover og regelverk som fremmer inkludering.
- Sørge for at funksjonshemmede får identitetskortene de har rett på.

f) Inkludering i krise og konflikt

Krise og konflikt rammer ulikt. Mennesker med funksjonshemming er blant de mest utsatte når naturkatastrofen treffer eller når bombene faller. Alarmer og varselsystemer tar sjelden høyde for at ikke alle ser og hører og forstår, og evakueringssentre er sjeldent tilgjengelige for mennesker med fysiske funksjonshemminger. Atlas-alliansen jobber målrettet for å sikre tilgjengelighet og inkludering av mennesker med funksjonshemming både i katastroforebyggende arbeid og i nødhjelp. Vi var blant annet involvert i nødhjelsarbeidet som ble utført i Mosambik etter den ødeleggende syklonen Idai i mars 2019.

Det er helt avgjørende at funksjonshemmedes egne organisasjoner inkluderes som rådgivere i planlegging og implementering av både katastroforebygging og nødhjelp. Atlas-alliansen bidrar til å bygge opp kapasiteten i funksjonshemmedes egne organisasjoner i krise og konfliktområder; vi bygger bro mellom lokale organisasjoner og internasjonale humanitære aktører og vi gir råd til både statlige og ikke-statlige aktører om hvordan de kan bryte ned barrierer og sikre inkludering i krise og konflikt.

Med midler fra TV-aksjonen vil vi:

- Sikre at mennesker med funksjonshemming er bedre beskyttet mot konsekvensene av krise og konflikt.
- Sikre at mennesker med funksjonshemming har lik adgang til mat, husly, utdanning, vann, sanitær og helsetjenester i krise og konflikt.
- Styrke og støtte funksjonshemmedes egne organisasjoner og deres rolle som rådgivere for inkludering av flyktninger med funksjonshemming i katastroforebygging og nødhjelp.

IV VÅRE PROSJEKTLAND

NEPAL



Plassering på FNs indeks for menneskelig utvikling:
Nr. 149 av 185

Mennesker med funksjonsnedsettelse i Nepal er fremdeles diskriminerte, til tross for at det er forbudt. Men funksjonshemmedes egne organisasjoner gjør en kjempeinnsats for å endre folks holdninger.

Atlas-alliansen har jobbet i Nepal i mange år. Vi har prosjekter med fokus på øyehelse, rehabilitering, inkluderende utdanning, organisasjonsutvikling samt arbeid for like rettigheter for full deltakelse.

UGANDA



Plassering på FNs indeks for menneskelig utvikling:
Nr. 162 av 185

Funksjonshemmede barn og ungdom får ikke god nok oppfølging i skoleverket. Det ugandiske samfunnet betaler en høy pris for dette ved at den økonomiske veksten i landet blir svakere, samt at funksjonshemmede og deres familier lider.

I Uganda støtter Atlas-alliansen påvirkningsarbeid for å sikre at lover implementeres og bedre ivaretar funksjonshemmedes rettigheter. Vi har også prosjekter med fokus på inkluderende utdanning, og prosjekter som sikrer arbeid, inntekt og økonomisk trygghet for funksjonshemmede.

MALAWI



Plassering på FNs indeks for menneskelig utvikling:
Nr. 171 av 185

Funksjonshemmede opplever fortsatt diskriminering og mangler god nok tilgang på helse-, arbeids- og utdanningstilbud.

I Malawi har Atlas-alliansen lang erfaring med å støtte funksjonshemmedes egne organisasjoner. Her jobber vi med inkluderende utvikling i lokalsamfunnene, og å sikre arbeid og inntekt for funksjonshemmede. Vi har produsert undersøkelser som kartlegger funksjonshemmedes levekår. Vi har også egne tiltak for døvblinde, døve, barn med funksjonsnedsettelse og utviklingshemmede.

ZAMBIA



Plassering på FNs indeks for menneskelig utvikling: Nr. 144 av 185

Zambia har potensialet til å bli Afrikas ledende land når det gjelder rettigheter for funksjonshemmede. Men det gjenstår ennå mye arbeid for å harmonisere lovgivningen slik at den blir omsatt til praksis.

I Zambia jobber Atlas-alliansen med utviklings- og helsetjenester for diabetikere, utdanning for døvblinde, behandling og rehabilitering av personer med ryggmargsbrokk og hydrocephalus, påvirkningsarbeid for å fremme funksjonshemmedes rettigheter, inkludering av funksjonshemmede i selvhjelpsprosjekter, og et pilotprosjekt om lokalsamfunnsbasert inkluderende utvikling i samarbeid med myndighetene.

V ATLAS-ALLIANSEN

Atlas-alliansen er en stiftelse av norske organisasjoner av og for funksjonshemmede og pårørende. Vi representerer ca. 350 000 medlemmer. I verdenssammenheng er Atlas-alliansen en unik bistandsorganisasjon, og ingen andre organisasjoner gjør en liknende innsats for funksjonshemmede i fattige land. Vårt likemannsarbeid bygger på og fremmer stolthet, respekt og solidaritet. Vi bygger vårt bistandsarbeid på mer enn 100 års erfaring i Norge, hvor funksjonshemmede har organisert seg for å hjelpe hverandre og for å kjempe for våre felles rettigheter. I snart 40 år har vi drevet solidarisk arbeid for å bedre livet til funksjonshemmede i utviklingsland. Vår samlede kunnskap og erfaring gjør oss i stand til å møte og samarbeide med funksjonshemmede i fattige land om deres utfordringer. Med vår støtte kan funksjonshemmede selv skape, forme og virkeliggjøre drømmen om et nytt liv.

Mange organisasjoner – ett felles mål

Vi vet at vellykkede bistandsprosjekter krever forankring, forståelse og engasjement i nærområdet. Vår modell er derfor å støtte og styrke lokale organisasjoner som arbeider for å gi funksjonshemmede et nytt liv. Atlas-alliansen har sammen oppnådd og dokumentert gode resultater fra tidligere TV-aksjoner, Norad-prosjekter og fra Operasjon Dagsverk.

Følgende organisasjoner deltar:

Norges Blindforbund, Norges Handikapforbund, Funksjonshemmedes Fellesorganisasjon (FFO), Norsk Forbund for Utviklingshemmede, Ryggmargsbrokk- og hydrocephalusforeningen, Diabetesforbundet, Hørselshemmedes Landsforbund, Norges Døveforbund, Foreningen Norges døvblinde, Mental Helse Ungdom, Forskningsstiftelsen SINTEF og Stiftelsen Signo.

Rettighetsforkjempere

Atlas-alliansen arbeider både med *rettighetsholdere* (personer med funksjonshemninger og deres familier) og *ansvarshavende* (myndigheter). Personer med funksjonsnedsettelse over alt i verden går sammen i egne rettighetsorganisasjoner, Disabled Persons' Organizations (DPOs). Dette gjøres gjerne rundt type

funksjonsnedsettelse (sensorisk, fysisk, mental, etc.), eller befolkningsgruppe (kvinner eller ungdom med funksjonshemninger, familier, osv.).

Personer med funksjonsnedsettelser er eksperter på de hindrene som begrenser deres fulle og effektive deltagelse i samfunnet. DPOs er de eneste rettmessige representantene for mennesker med funksjonshemninger. Vi er av den formening at for at reell endring skal finne sted, må funksjonshemmede egne organisasjoner holde sine regjeringer ansvarlige for løfter og lover og støtte beslutningstagere i å utvikle og implementere inkluderende politikk, med de nødvendige budsjettallokeringer som må til. Ved å bygge sterke organisasjoner samtidig som vi henvender oss til myndighetene, bidrar vi til at sivilsamfunn og myndigheter kommer sammen for å diskutere og finne løsninger på sosiale, økonomiske, religiøse, kulturelle og fysiske barrierer til inkludering. Akkurat som vi har gjort i Norge.

TV-aksjonen gir oss en unik mulighet til å styrke våre nasjonale og regionale samarbeidspartnere i Sør; de som må gjøre jobben. På den måten bidrar vi til et stort skritt fremover for realiseringen av FNs bærekraftsmål.

VI EN AKSJON SOM ANGÅR ALLE

Denne TV-aksjonen vil kunne bli en folkebevegelse. Alle kjenner eller vet om noen med en funksjonsnedsettelse; bestemoren vår, faren vår, en på skolen, en kollega, eller en av idrettsheltene fra Paralympics. Over 750 000 nordmenn har en eller annen form for funksjonsnedsettelse. Blant personer over 67 år oppgir nesten en av tre at de har en funksjonsnedsettelse. Dette er en livssituasjon de fleste gjenkjenner. Det er derfor Atlas-alliansens organisasjoner til sammen har over 350 000 medlemmer. Vi har flere medlemmer enn Røde Kors og alle de norske bistandsorganisasjonene til sammen. Gjennom våre mer enn 2500 lokal- og fylkeslag har vi en unik kontakt med grasroten og posisjon i det norske samfunnet. Det er det viktigste. I tillegg har vi over 100 000 følgere på Facebook. Det skal brukes for å dra solidaritetsperspektivet fra nord til sør, og tilbake til nord igjen.

Det er resultatene som teller

Vi har gjennomført NRKs TV-aksjon tre ganger tidligere, med svært gode resultater og stort engasjement. Den første TV-aksjonen i 1981, Et nytt liv, samlet inn 84.9 millioner kroner, dvs. mer enn 270 millioner kroner omregnet til 2019-tall. Dette er en av tidenes beste TV-aksjoner. I tiden etter at vi hadde TV-aksjonen forrige gang, i 2002, har vi forvaltet om lag 1.3 milliarder kroner i offentlige og innsamlede midler. Våre organisasjoner har svært solid økonomisk kompetanse og samlet årlig omsetning på over en milliard kroner. I tillegg samarbeider vi med internasjonale organisasjoner som forvalter midler fra en rekke private og offentlige donorer. Vi har vært med på utviklingen mot større resultatfokus både i planleggings-, gjennomførings- og rapporteringsarbeidet. Vi har et omfattende system for resultatmåling og kvalitetssikring, inkludert et felles utarbeidet resultatrammeverk som gir en tydelig oversikt over mål og forventede resultater i hele verdikjeden. Resultatrammeverket inneholder målformuleringer og indikatorer på impact-, outcome- og outputnivå og brukes aktivt i oppfølgingen av prosjekter og i rapportering til Norad. Atlas-alliansen har også utviklet et eget databaseverktøy for planlegging og rapportering. Årlig resultatrapportering til Norad og til TV-aksjonen vil bruke dette databaseverktøyet. Våre regnskap revideres i hele kjeden fra lokale organisasjoners prosjektrengskap via norsk organisasjon og Atlas-alliansens revisor på alliansenivå. Atlas-alliansen bruker Deloitte som revisor. Vårt antikorrupsjonsarbeid er utviklet i dialog med partnere og eksterne konsulenter. Vi har jevnlig organisasjonsgjennomganger av alle partnere, og årlige økonomigjennomganger. Vi har også kurs for partnere i forebygging av korrupsjon, varsling og oppfølging.

Vi har og har hatt god dialog med Varslingsteamet i Norad når det kommer en mistanke om korrupsjon, og organisasjonene og ansatte er kjent med varslingskravene både til Norad og til Atlas-alliansen. Samlet sett gjør vår kompetanse innen prosjekt- og økonomistyring at vi oppnår våre mål og kan rapportere i henhold til avtaler med våre støttespillere. Denne kompetansen vil vi også bruke i den årlige rapporteringen til NRKs TV-aksjon.